

Porträttfoton bredvid ett ljus ställs fram alltför ofta på Situation Sthlm. Det betyder att någon har dött. För tolv år sedan var Perra en av dem som dog. Än i dag försöker hans mamma förstå varför det hände och varför samhället låter det hända om och om igen. Det här är en historia om en mammas sorg och kamp.

TEXT MARIA HAGSTRÖM FOTO MARTINA HOLMBERG

EN MAMMAS SORG

S nön faller över Klara kyrka. Kön till soppköket ringlar sig lång, men vi pulsar över gården åt andra hållet, mot ett gult hus, och stannar vid den lilla stentrappan som leder upp till en ljusblå dörr.

Det var där han dog, Karin Nordlunds son. Han blev 36 år.

– Det hände här mitt i allt, mitt i stan, mitt på eftermiddagen. Här på trappen hittades han, säger hon och lägger en röd blomma i den vita snön. Så fort är ett människoliv slut.

Det var sensommar. Perra – det var så hans mamma kallade honom – hade fått ett jobb som han var så glad för. Karin trodde att han var kvar i underhållsbehandling för heroinberoende. Att han var utskriven visste hon inget om då.

– Som mamma vet man sällan hela sanningen, man får veta delar av det som sker, säger hon.

Perra hade ingenstans att bo och hade därför flyttat in hos henne. Bostad krävdes också för att få behandling. Den där augustimorgonen åkte han som vanligt hemifrån till jobbet. Vi ses vid sextiden, sa han.

– Jag såg honom traska i väg med sin väska, säger Karin Nordlund.

Det var sista gången hon såg honom i livet. Han kom inte hem vid sextiden. Först vid kvart i nio var det någon på dörren. När hon öppnade var det inte hennes son som stod där, det var två poliser.

– Då tappade jag fattningen. Vad är det som har hänt? Jag trodde att han kanske hade gjort nåt dumt.

Poliserna bad om att få komma in. Karin Nordlund satte sig på en stol och tog emot de värsta ord en förälder kan höra: "Din son finns på ett sjukhus. Han lever inte längre".

– Då var det precis som att det blev som en vadd-ridå runt omkring mig, jag vet inte hur jag ska beskriva det. Jag förstod ingenting.

Hon följde med poliserna till sjukhuset. De klev in i ett rum, hon kommer ihåg att man tänt ett ljus bredvid hennes son.

– Han hade grönrutig skjorta på sig, och han låg med huvudet på sned, han hade långt hår. Och jag såg att naglarna hade börjat bli blå. Just det här, att se sitt eget barn så där, det är en fasa som är obeskrivlig.

Poliserna som hade stannat kvar frågade om hon ville träffa en präst, men egentligen ville hon inte åka därifrån alls. Men så åkte de ändå, hem till hennes barnbarn, Perras son.

– Det var det värsta jag gjort i hela mitt liv, när jag skulle tala om för honom att hans pappa hade dött. Det är ett minne som är så inpräglat i mig, det försvinner aldrig.

TOLV ÅR HAR gått sedan dess, tolv år då Karin Nordlund ägnat mycket tid åt att försöka förstå.

– Jag har gått igenom hela livet hundratusen gånger. Vad var det som blev fel? Och när blev det fel?

Exakt när Perra började använda narkotika vet hon inte. Han drack för mycket, det kände hon till, och att han tog det lugnande

medlet "benzo". Men heroinet tror hon kom in i hans liv två år innan han dog. Hon kommer ihåg hur hon under sommaren ringde runt i panik för att hitta en plats för honom på avgiftning eller behandling, för sonen var helt desperat. Men hennes upplevelse var att det inte fanns hjälp att få.

Karin Nordlund har också försökt få veta vad som hände just den augustidagen.

– Jag har varit som en detektiv och tagit reda på allt jag kunnat ta reda på. Det är väldigt svårt att acceptera att ens barn dör, säger hon.

Hon vet att Perra hade gått tidigare från

JAG HAR GÅTT IGENOM HELA LIVET HUNDRATUSEN GÅNGER.

jobbet för att han var trött. Hon vet också att det stod i hans kalender att han skulle träffa några vid Klara kyrka klockan 16. Hon vet att en av dem också är död. Och hon vet att hennes son hittades av två väktare.

Bara någon dag efter att Perra dött bestämde hon möte med väktarna vid Klara kyrka och den plats vi står vid nu. De kunde berätta att de hittade honom här på trappen, att de först trodde att han sov och sedan försökte få liv i honom med hjärt-lungräddning. Efteråt tog vakterna med henne in i kyrkan där hon länge satt och pratade med en diakon. Klara kyrka ►

har kommit att betyda något särskilt för henne.

Vi pulsar tillbaka över kyrkogården och kliver in i värmen i kyrkan. Karin Nordlund visar var de satt och pratade den gången och många gånger efteråt, hon visar på altartavlan som föreställer Jesus som precis lyfts ner från korset, säger att hon ibland tolkar det som att det är hennes son tavlan föreställer, den ger tröst på något sätt.

– Det här har blivit ett ställe jag går till, för här har jag mött acceptans. Det är inte så enkelt att möta acceptans för det här.

Hon säger att det varit svårt att få stöd av omgivningen, att hon snarare blivit ickebe-mött.

– Förr kunde man inte ens prata om det här på grund av skammen som vilar över en som mamma. Jag har inte den skammen, men man tror att andra har det, att de ser ner på en. Det blir ganska ensamt.

Hon hade en väninna att prata med, en annan hon pratat med är Johan Kakko som var överläkare på Beroendecentrum. Karin Nordlund tog kontakt med honom dagen efter Perras bortgång, för att få svar om sonens behandling.

DET ÄR OCKSÅ genom Johan Kakko som jag kom i kontakt med Karin. Han tyckte att hennes historia borde komma fram. Som heroinexpert vet han att hennes historia är aktuell än i dag, tolv år senare. Det som har hänt hennes son har hänt igen och igen. Och snart igen. Det händer fortfarande. Det är något Karin Nordlund under åren försökt få svar på, varför låter man människor fortsätta att dö?

Perra var med i en forskningsstudie som Johan Kakko gjorde för att visa på att Subutex i kombination med återfallprevention och stödsamtal var effektivt mot heroinberoende. Patienterna i studien fick Subutex, men det fanns också en kontrollgrupp som fick placebo. Ingen visste vem som fick vad, men i efterhand vet de att Perra hamnade i kontrollgruppen.

75 procent av patienterna som fick Subutex var kvar i studien efter ett år, i kontrollgruppen var ingen kvar efter försöksperioden.

Johan Kakko, som fortsatte att forska, vet också att man inte ska skriva ut patienter från behandling när de inte blir drog-fria, i stället ska man försöka se orsaken och anpassa vården till det. Risken är

VARFÖR SKA DET FORSKAS OM MAN ÄNDÅ INTE ANVÄNDER RESULTATEN? DET HANDLAR OM MÄNNISKOLIV.

annars stor att de dör, dödligheten är 63 gånger högre för heroinberoende personer som inte är i behandling. Det var det som hände Perra, när han under en tid var avstängd från vård. Men patienter skrivs ut än i dag.

– Det finns vetenskaplig evidens för att det här är helt fel, men politiskt ignorerar man det, sa Johan Kakko när jag i höstas träffade honom tillsammans med Karin Nordlund.

Hon kan inte förstå att man inom politiken och de som är högst ansvariga för narkotikafrågor inte använder sig av den forskning som finns, som Johan Kakkos forskning.

– Forskning ska man ta på allvar, varför ska det forskas om man ändå inte använder resultaten? Det handlar om människoliv.

Det är många som dör, men det verkar som att man tror att de blir levande igen. De barn som har förlorat en mamma eller pappa, de är ju föräldralösa för resten av sina liv, säger hon.

DEN HÄR HÖSTEN har underhållsbehandling fått mer utrymme än vanligt i svenska medier, framför allt på grund av att riksdagsledamoten William Petzäll gick bort. Skrivet och tv-inslag har rivit upp minnen hos Karin Nordlund, men det trigger också i gång kampviljan. I somras var hon med Johan Kakko i Almedalen tillsammans med två andra mammor som klev upp på en scen för att berätta för publiken vad som hände deras barn. Det filmades och används nu av Johan Kakko när han pratar i olika sammanhang.

– Det är många som undrar varför jag inte släpper det här, säger hon. Men jag har väl nåt mål inom mig att jag på nåt vis ska kunna påverka. Jag kan inte bara strunta i saker, det vore

hemskt skönt om jag kunde det. Perra är död, det går inte att göra nåt åt nu, men det får inte hända några fler.

Men Perra lever kvar hos Karin på andra sätt. Hemma i sin lägenhet har hon ett foto på honom med en indiansk bön bredvid.

– Den går ungefär så här: "Stå inte gråtande vid min grav, jag är inte där. Jag är glittrigt i vattnet, jag finns i solskenet, i fåglarnas kvitter. Stå inte gråtande vid min grav, jag är inte där, jag dog inte". Varje gång jag går över Västerbron så tittar jag ner på vattnet som glittrar och känner att han vill visa mig det som är vackert. Jag känner att han är med mig i det här också, när jag försöker göra nåt för förändring, som när jag var på väg upp på scenen i Almedalen, då fanns han med mig som för att säga: Det här går bra, mamma. 📍